

Särskilda bedömningsanvisningar för lydnadstävlingar

Dessa speciella bedömningsanvisningar för lydnadstävlingar är ett levande dokument som uppdateras varje kvartal om ändringar/tillägg sker.

UG lydnad ansvarar för uppdateringar.

Tempo

Utgångspunkten i bedömning av moment som innehåller delar där hunden ska springa är att hunden visar vilja och intensitet att med glädje utföra de uppgifter den får. Tempo bedöms inte i relation till andra individer - oavsett ras - utan för betyg 10 ska hunden ge intryck av att utföra uppgiften så snabbt den kan med hänsyn till fysiska förutsättningar och underlag. Påtaglig övervikt anses dock inte vara en förmildrande omständighet för lågt tempo, då det förutsätts att de hundar som deltar i tävlingar hålls i en god allmänskondition.

Hänsyn ska också tas till hur momentens övriga delar ser ut, så att hunden har en god chans att anpassa sitt tempo för att hitta balans mellan till exempel start och stopp. För högsta betyg ska hunden också hålla ett jämnt tempo i samtliga delmoment (momentet vittringsprov är undantaget från denna princip, se separat text angående detta).

Specifika anvisningar avseende tempo i vissa moment

I följande moment gäller särskilda bedömningsanvisningar avseende tempo:

Gruppmoment

För att minska risken för hundars vilja att springa efter kommer hög fart i inkallningsdelen av platsliggningen i klass 3 inte att premieras. För högsta betyg ska hunden reagera direkt på kommandot och med ett jämt tempo röra sig målmedvetet mot sin förare och den behöver inte hålla högre tempo än trav.

Vittringsrapportering

Momentet vittringsrapportering är undantaget från den övergripande principen ovan ”jämn fart i samtliga delmoment”. Om hunden går in i ett sökarbete redan från start och därav får ett mer återhållsamt tempo, så ska detta inte belasta betyget. Orsaken är att hunden då den sänds från förarens sida uppmanas att leta/söka. Däremot är det för betyg 10 en förutsättning att hunden i sitt kroppsspråk och agerande visar vilja och målmedvetenhet att utföra uppgiften direkt då kommando ges.

Ett återhållsamt tempo hos hundar som inte visar direkt intresse för uppgiften ska belasta betyget på samma sätt som i andra moment. Förutsättningen för att det lägre tempot inte ska belasta

betyget är att hunden istället går in i ett aktivt nosarbete. Då hunden hittat sin pinne gäller samma bedömningsanvisningar avseende tempo som i övriga apporteringar (se punkt 73 i Generella anvisningar för utförande och bedömning av moment).

Begreppet "Agera självständigt"

I regeltexten står följande: "Om hunden agerar självständigt ger 2 betygsenheters neddrag." För att omdömet "agera självständigt" ska tillämpas i bedömningen ska momentet i sin helhet utföras enligt reglerna. Exempel: om hunden, i momentet "Sändande med dirigering, platsläggande och inkallande" i klass 3, sänds in i cirkeln och stannar i cirkeln utan att föraren hinner ge kommandot "stå/stanna" bedöms det som självständigt agerande. Detsamma gäller om hunden ställer/ lägger sig i rutan innan föraren hinner ge kommando. Hunden har då agerat självständigt och kan högst få betyget 8, om utförandet i övrigt är perfekt. Det är beteendet "agera självständigt" som påverkar betygsavdraget, inte antalet gånger det inträffar under samma moment. Däremot anses inte hunden agera självständigt om den när den sänds in i cirkeln själv vänder upp mot föraren när denne kommenderar hunden att stå/stanna. I momentet "Sändande runt en kon, positioner, apportering och hopp över hinder" i klass 3 får föraren kommendera hunden till aktuell position efter ca 2 meter från kon och ända fram till linjen för apportbockarna. Om hunden stannar själv så bedöms det som självständigt agerande. Hunden måste stanna efter kommando för att inte få avdrag.

Nya pyramidmodellen

Pyramidmodellen ska användas på samtliga moment. Både där maxbetyg och fasta betygsneddrag är beskrivet. Det är bara att höja eller sänka den nedre pyramiden (grön).

Tanken med modellen är att påvisa att vi inte har en linjär bedömning.

Det är alltid det största avdraget oavsett var under momentet detta sker som blir utgångsläget i "pyramiden".

Nya betygspyramiden.

"Sändande med dirigering, platsläggande och inkallande" i klass 3, enligt reglerna står det "Om hunden intar fel position i rutan ger det 3 betygsenheters neddrag och ett extra kommando för inkallning ger 2 betygsenheters neddrag" skulle rendera i $3+2=5$ betygsenheters neddrag, det vill säga betyg 5 i momentet.

Den icke linjära bedömningen (Nya betygspyramiden) som vi ska tillämpa i Sverige skulle kunna se ut enligt följande på samma exempel, $3+1=4$ betygsenheters neddrag beroende på storleken på felaktigheterna, det vill säga betyg 6.

Beröra / vidröra hunden

Med vidröra menas att föraren avsiktligt tar i sin hund.

Efter att TL sagt "Moment börjar" är det inte tillåtet att vidröra hunden.

Dubbelkommando

Dubbelkommando innebär att man kombinerar två olika kommandon till hunden. Det vanligaste är röst och kropp.

Röstkommando kan förutom rena ord även vara olika läten, smackningar, visslingar, harklingar etc.

Kroppssignaler kan vara små fingerrörelser till stora armrörelser och vridning av hela kroppen, huvudvridningar, axelvridning, att rikta in hunden med arm, knäböjningar etc.

Två kroppssignaler som ges samtidigt är ett dubbelkommando.

Extra kommando

Extra kommando innebär att föraren upprepar ett tidigare givet kommando eller ett nytt kommando. Exempelvis vid fritt följ där ordet "fot" upprepas vid behov. Det kan förekomma i en rad andra moment där hunden inte åtyder eller inte reagerar tillräckligt snabbt.

Extra kommando kan vara röstkommando eller handtecken, och behöver inte vara samma kommando som upprepas för att räknas som extra kommando. Föraren kan först ge ett röstkommando, därefter ett handtecken eller ett annat röstkommando som inte är detsamma som de först givna. Är ordet eller handtecknet avsett att förmå hunden att utföra samma sak ska det bedömas som extra kommando. Begreppet extra kommando tillämpas även i situationer där två röstkommandon inte hänger ihop, exempelvis vid inkallning. Reglerna föreskriver att hundens namn får användas i kombination med ett inkallningskommando men utan uppehåll mellan de båda. Alltför långt uppehåll mellan hundens namn och inkallningskommandot är att anse som extra kommando.

Kroppspråk

Accepterat kroppsspråk:

- att vrida på huvudet i samband med kommando från kon till rutan eller i samband med apporterings/dirigeringskommando (med övriga kroppen i bibehållen ställning).
- att vända på huvudet i riktning mot hunden i samband inkallningskommando från rutan (med övriga kroppen i bibehållen ställning).
- att titta åt det håll som sväng görs i riktningsförändring under marsch förutsatt att huvudvridningen inte görs innan svängen påbörjas.

Inte accepterat kroppsspråk:

- att vrida på kroppsdel utöver huvudet, t.ex. vrida/luta axlar eller ge signaler med ben/fötter i samband med stegförflyttningar, sändande till rutan/hinder/apporter.

- huvudvridning som görs innan kommando eller riktningförändring påbörjas.

Betygsavdraget beror på graden av kroppssignaler och bör ligga inom intervallet 0,5 – 1,5 poäng.

Överdrivet kroppspråk:

Vid överdrivet kroppspråk blir betygsneddraget minst 2 poäng.

Apporter/apporteringsmoment

Om föraren utan anvisning från TL tar apporten från hunden medför detta 3-5 betygsenheters neddrag. Det kan ju vara så att föraren tar föremålet när hunden är på gång att tappa föremålet eller inte vill chansa att den ska tappa apporten, eller minska chansen till tugg.

Domaren ska godkänna ifall apporten är i tillräckligt bra skick. Detta ska ske innan den tävlande träder in i ringen.

Muntlig, öppen bedömning

Arrangören kan efter godkännande från domaren genomföra tävlingen med öppen muntlig bedömning.

Utgångsposition vid moment slut

Om hunden inte intar utgångsposition när moment ska avslutas, ska TL tillämpa 3 sekunders regeln för att ge föraren tid att kommendera sin hund till utgångsposition innan ”moment slut” kommenderas.

Anvisningar för gruppmoment

Låt föraren gå till hunden och ställa upp vid hundens högra sida om hunden har underkänts i del 2 från start eller om föraren inte vill kalla in sin hund.

Tempot in till föraren har ingen betydelse på betyget.

Del 2 startar omedelbart efter del 1.

Om hunden under moment 3.1 lämnar sin plats över en hundlängd, så är 3.1 underkänt men även 3.2.

Om den gör fel i moment 3.2 så har den kvar det betyg den har fått i momentet 3.1. Vi tar inte bort betyg vi redan har givit.

Om hunden inte sitter efter ett extra kommando underkänns del 2 av momentet.

Man kan avstå del 2 i gruppmomentet men inte del 1. Om man avstår del 2 beslutar domaren om du ska hämta din hund eller om du ska ställa upp invid din hund. Betyg utdelas för del 1 men inget för del 2.

Gruppmoment kan genomföras i en egen tävlingsring, men samma krav gäller som på den ordinarie.

Ifall momentet ska göras om på grund av störande hund så startar man klockan där man stoppade den och då inte börja om med en ny tidtagning. Om t ex momentet avbryts efter 45 sekunder, så startar man ingen vid 45 sekunder.

Frånga startordning

Det är tillåtet att fastställa startordningen i gruppmoment av arrangören innan tävling och även använda den startordningen i övriga moment. Det är också godkänt att frånga startordning när man väl kommer till gruppmoment där hänsyn tas till strukna hundar etc.

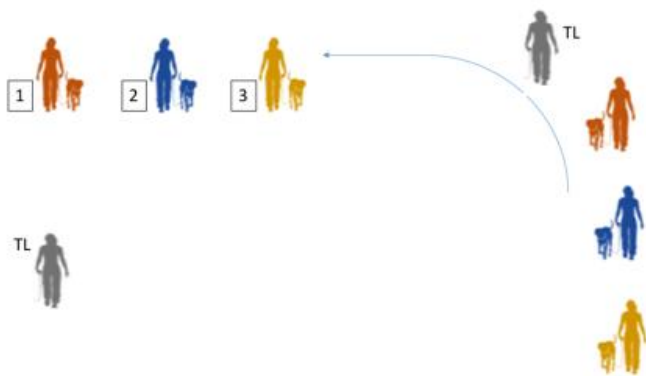
Prioritet i momenten:

- Hundarnas säkerhet och välmående skall vara prioritet innan, under och efter momentets slutförande.
- Tävlingsledare och domare skall i mesta möjliga mån förebygga och förhindra kontakt mellan hundar, oavsett orsak eller uppsåt.
- Tävlingsledare och domare skall sträva efter att genomföra momentet på ett så säkert sätt som möjligt!

Innan ingång på planen:

- Domaren ska informera de tävlande vid samlingen om de direktiv som kommer att råda under gruppmomentet.
- Vid många startande där gruppmomenten delas upp i flera startgrupper, bör hundarna fördelas storleksvis om så är möjligt. Eller varannan tik och hane för att undvika konflikter.
- Tävlingsledare leder promenaden in på planen varav de tävlande följer, en i taget med avstånd som inte understiger avstånd som gäller vid uppställning mellan varandra. (se bild)
- Ekipage bör aldrig behöva passera bakom eller framför annat ekipage som står uppställt eller som håller på att ställa upp.
- Varje ekipages position bör finnas utmärkt på planen så att varje förare direkt kan ställa upp på sin plats med hunden under kontroll. (se bild)
- Hundarna bör läggas på störningsfri plats med ”ryggen fri” från ljud och rörelse, framförallt i lägre klasser.

Domare och tävlingsledare bör uppehålla sig nära hundarna för att kunna avstyra all form av kontakt mellan hundar.

Under momentets gång:

- Det är önskvärt att gömslen har tithål för att kunna observera hundar under momentets gång.
- Förarna skall känna trygghet att i speciella situationer kunna återvända till sin hund om föraren av någon anledning känner det befogat. Innan föraren återvänder skall denne uppmärksamma domaren om detta och få domarens godkännande och direktiv. Föraren återvänder efter godkännande, diskret och under tystnad för att inte störa övriga tävlande.
- Om förare väljer att gå fram (efter tillåtelse av domaren) till sin hund diskvalificeras ekipaget från gruppmomentet.

Momentets avslut och utgång från planen:

- Förarna bör iakttaga aktsamhet att mellan och efter moment uppmuntra sin hund så att den hamnar utom kontroll eller nära andra ekipage och kan störa dessa. Bör vänligt påpekas vid samlingen.

Stand-in hundar

Vid anmälningstidens utgång

Det ska vara minst tre hundar i gruppmomentet. Om det vid anmälningstidens utgång inte är tre anmälda hundar ska arrangören ombesörja att kalla in säkra stand-in hundar som ska finnas tillgängliga på tävlingsdagens gruppmoment. Förare och hundar ska vara väl förberedda för uppgiften.

Om arrangören har tillgång till säkra hundar kan dessa användas i gruppmomentet för att det skall bli minst tre hundar.

Tävlingsdagen

Tävlingsförare ska anmäla sig i sekretariatet senast 30 minuter före tävlingen börjar.

Om det vid anmälningstidens utgång eller då gruppmomentet ska genomföras inte är tre deltagande ekipage ska arrangören kalla in stand-in hundar till gruppmomentet.

Domaren avgör stand-in hundens förmåga att utföra momentet.

Om domaren känner osäkerhet vad gäller stand-in hundarnas förmåga och säkerhet i momentet har domaren rätt att anvisa stand-in hundens förare att stanna kvar med sin hund kopplad (ingen kommendering utförs av föraren).

Genom detta ger vi kvarvarande tävlingsekipage möjlighet att i undantagsfall genomföra gruppmomentet med kopplade stand-in hundar som med kort varsel kan ställa upp på tävlingsdagen. Domaren beslutar var i gruppen stand-in hund/ar ska placeras.

STARTKLASS

Moment 3 Sitt under marsch

Med hänvisning till tidigare utskickat förtydligande

"Kommandoordet "sitt" används i eller vid halten när ekipaget gör halt på tävlingsledarens uppmaning. Föraren får också utan betygsavdrag använda kommandoordet "Stanna kvar" innan föraren lämnar hunden/går runt."

vill vi göra följande förtydligande:

Föraren måste *inte* säga "sitt" innan hunden har satt sig. Vilket innebär att hunden kan sätta sig självständigt när föraren stannar utan betygsneddrag.

Föraren kan utan betygsneddrag säga "sitt" och/eller "stanna"/"stanna kvar" när hunden har satt sig och innan föraren går runt hunden.

Moment 4 Apportering

Vid start av momentet meddelar tävlingsledaren att momentet börjar och räcker därefter över apporten till den tävlande.

Apporten ska läggas horisontellt, vilket innebär att det är tillåtet att lägga apporten lodrätt eller vägrätt. Det är inte tillåtet att ställa apporten på högkant.

Om den tävlande har avlämning framifrån ska hunden därefter på tävlingsledarens kommando inta utgångsställning.

Moment 7 Helhet.

Om föraren upprepade gånger behöver uppmana hunden att hålla sig vid sidan är max betyget 7.

Klass 1

Moment 1.1 Fritt följ:

Ekipaget ska *inte* provas i stegförflyttningar till höger eller vänster, ej heller vändningar på stället.

Moment 1.2 Ställande under marsch

Momentet underkänns om hunden går för att möta föraren eller följer efter föraren när de möts och den förflyttar sig mer än en hundlängd. Om hunden förflyttat sig en hundlängd är maxbetyget 5.

Moment 1.4 Sättande eller läggande under gång

Momentet är också underkänt om hunden möter föraren eller följer med föraren när föraren passerar hunden och hunden därmed flyttar sig mer än en hundlängd. Inte mer än betyg 5 kan ges om hunden förflyttat sig precis en hundlängd.

Moment 1.10 Sittande i grupp

Koppellängd - Domaren ska kontrollera förarnas koppel innan gruppmomentet börjar (kopplet över 160cm).

KLASS 2

Moment 2.1 Fritt följ:

Ekipaget ska *inte* provas i stegförflyttningar till höger eller vänster, ej heller vändningar på stället.

Moment 2.2 Ställande och/eller sättande och/eller läggande under marsch

Om hunden ändrar en korrekt position efter att föraren har vänt sig om vid den markerade punkten, är maxbetyget 7. Om föraren ändrar tempo, saktar in/snabbar på före sitt kommando, är maxbetyget 7. Handtecken och kroppssignaler anses som grava fel och påverkar betyget kraftigt. Beroende på hur kraftiga och långvariga signalerna är blir betygsneddraget 3–5 betygsenheter.

Moment 2.7 Fjärrdirigering:

Enligt texten i regelboken under ”utförande” så ska ordningen på positionerna alltid vara sitt-stå-ligg eller stå-sitt-ligg. Det innebär att samma serie med skiften ska utföras 2 gånger.

KLASS 3

Moment 3.4 Stå, sitt och ligg under marsch

Om föraren tar en felaktig riktning vid kon underkänns momentet.

Moment 3.5 Inkallning med stå och ligg

Om hunden intar positionen inom en kroppslängd ges inget betygsneddrag, intas positionen först efter två kroppslängder är maxbetyg 8 och efter tre kroppslängder är maxbetyg 6.

Moment 3.6 Sändande med dirigering, platsläggande och inkallande

Föraren sänder sin hund till cirkeln. Om föraren behöver fler dirigeringskommandon för att hunden ska komma in med alla fyra tassor så avvaktar TL förarens dirigering. När föraren upphört med sina dirigeringskommandon och det har gått ca 3 sekunder anvisar TL föraren att sända hunden till rutan. TL ska inte avgöra om hunden är i cirkeln med alla fyra tassor eller inte. Domaren ska stå så placerad att han/hon tydligt ser om hunden är i cirkeln eller utanför cirkeln med alla tassor och det påverkar förstås senare betyget. Om hunden inte haft alla fyra tassor innanför cirkeln kommer domaren att underkänna momentet. TL ska inte fatta några beslut utan efter att föraren slutat dirigera och det har förflutit ca 3 sekunder anvisar TL föraren att sända hunden till rutan.

Om hunden stannar på linjen till rutan och föraren ger ytterligare dirigeringskommando, måste ett nytt ”stå” kommando ges om föraren informerat domaren att hunden ska ”stå” innan ”ligg” kommando. Detta medför 1 betygenheters neddrag om hunden utför dirigeringen snabbt och rätt.

Om hunden intar fel position i cirkeln väntar TL 3 sekunder, och om inte föraren agerar (ställer hunden) anvisar TL föraren att sända hunden till rutan. Domaren sätter betyget.

Moment 3.8 Sändande runt en kon, positioner, apportering och hopp över hinder

Om hunden passerar den tänkta linjen som sammanbinder apporterna utan att ha tagit upp korrekt apport underkänns momentet.

Om hunden tar apporten bakifrån och hela hunden inte har passerat den tänkta linjen underkänns inte momentet. Det är dock inte önskvärt och ger 1 betygenheters neddrag.

Momentet underkänns om föraren kommenderar (stå/sitt/ligg) då hunden ännu inte rundat konen med hela sin längd.

Om föraren kommenderar (stå/sitt/ligg) för tidigt, men ändå så att hunden tydligt rundat konen (minst en meter) medför det 2 betygenheters neddrag.

Om hunden inte åttlyder kommandot (stå/sitt/ligg) ger det 2–4 betygenheters neddrag. Om hunden stannar utan kommando, ska den kallas in och kommenderas (stå/sitt/ligg). Maxbetyg 6.

2 betygenheters neddrag ges om hund välter konen pga. om hunden inte har rundat konen helt.

Klass 2 Moment 2.6 och Moment 3.9 och Vittringsapportering

Hunden får passera över det rätta föremålet en gång utan neddrag. En andra passering ger 1 betygenheters neddrag osv.

Hunden har rätt att i momentet vittringsapportering lukta på föremålen som det är föreskrivet i momentet. Att lukta betyder inte att hunden utan avdrag kan flytta föremålen under sitt luktande.

Under att hunden luktar på föremålet (försiktigt vidrör med nosen), kan föremålet röra sig något lite utan neddrag. Om hunden under sitt analysarbete flyttar föremål med tassor, hår, svans ska

detta inte medföra avdrag. Om hunden med nosen flyttar runt vittringsapport (lek/slarv) utan att lyfta medför detta avdrag -1/föremål.

Uppdateringar i bedömningsanvisningarna

- 2016-04-21 Dokumentet publiceras
- 2016-09-01 Namnet/rubriken på dokumentet ändras
- 2016-10-10 Uppdatering av hela dokumentet efter central domarkonferens
- 2016-11-10 Momentnummer inlagt på vissa moment samt en del text som flyttats inom dokumentet (inte ändrats i sak). En punkt borttagen under rubriken ”Innan ingång på planen” vid anvisningarna för gruppmoment.
- 2017-01-12 Text om att referensdomargruppen tar fram bedömningsanvisningarna togs bort. Text om stand-in hundar i gruppmoment infördes. Flera moment uppdaterades.
- 2017-04-26 Apporter/apporteringsmoment, anvisningar vid gruppmoment, startklassens moment 4 och 7 samt moment 1.10, 3.5, 3.6, 3.8 har fått kompletterande anvisningar.
- 2017-09-01 Förtydliganden om moment 3 och 4 i startklass lades in. Förtydliganden om moment 1.1, 2.1 och 2.7 lades in. Se ändringar markerade i gult.